

Štev. 8. Leto 5.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Delav.
zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.

Pomen organiziranja delavskega gibanja.

Biti organiziran pomeni — zavedati se samega sebe. — Kdor noče biti organiziran, je soglasen z vsem, kar se mu prigodi. — Delodajalci nastopajo vedno organizirano in vedno internacionalno. — Zboljšanje položaja delavcev je v delavcih samih.

Najboljše in najbolj uspešno se človek uči po vzgledih. Ako gleda vzglede, se nehoti celo sam loteva na enak način tega ali onega dela, zboljšanja te ali one stvari. In v našem življenju, ko mi železničarji trdimo delamo, plače naše pa so nizke in se moramo zato, poleg trdega in čezurnega dela, za te ali one odredbe, ki slučajno določajo nam v korist, boriti in intervenirati.

In tu zopet pogleda po vzgledih. In ali imamo vzglede?

O, preveč. In takšne vzglede, ki nam stoje vsak dan pred očmi.

Zveza delodajalcev, službeno imenovana zveza industrijev, je tak velik vzgled.

V tej zvezi so organizirani delodajalci, podjetniki, industrijci. Ne samo nacionalno, t. j. v državi, nego tudi internacionalno. Delodajalci nastopajo internacionalno. Trusti, karteli, koncerni in kakor se že imenujejo vse te internacionalne delodajalceve, skrbje, da stoje v strnjeni fronti proti fronti delavstva. Bolj široko in podrobno danes o tem razkladati in pisati, bi bilo odveč. Zakaj, to vidi in čuti vsak, kdor hoče misliti in ne živi samo tako v en dan in v večnem upanju, da mu bo že Bog pomagal.

Zato je tudi Ujedinjeni Savez Železničarjev Jugoslavije organiziran v svoji Internacionalni Transportni Federaciji. Ker trpljenje in potrebe železničarjev in zboljšanje njihovega položaja so z večjo ali manjšo variacijo približno povsod enake.

Mi železničarji in vse delavstvo branimo svoje človeško dostojanstvo, svoje pravice kot ljudje ne samo v eni državi, nego internacionalno, t. j. stojimo solidarni kot ena fronta po celem svetu.

Ta ali oni, posebno neorganizirani železničar, ki mu duševna lenoba ne daje misliti in delovati v svojem lastnem delokrogu in ki mu je članarina prirastla k srcu samo zato, ker je članarina, dasi teh 12 Din mesečno ne pomeni nobene važne vsote, ki bi mu zboljšala ali poslabšala vsakdanje kosilo, govori, da je Mednarodni urad dela tu, naj on pomaga. In dasi je tu, in zaseda v Ženevi, vendar še ni kdovekaj izboljšal položaja, a šurnik je samo na papirju, ako delavstvo ni organizirano.

Te vrste sotrpini so, kakor tisti kristjan, ki preklinja, opravlja, goljufa itd., dela druge grehe, misleč in verujoč: saj je v cerkvi spovednica in v njo sede duhovnik. Izpovem se in vse mi bo odpuščeno. Bog odpušča vsakomur, ki se spove... Torej, nekdo tretji, ki mu pomaga. — Isto mislijo o Mednarodnem uradu dela, da je tretja oblast, delavska institucija, ki mu mora pomagati, če je za kaj.

Da ima delavska institucija in torej tudi Mednarodni urad dela moč, treba, da za njim stoji delavstvo. In delavstvo mora za njim stati organizirano ter svoje zahteve staviti z roko Mednarodnega biroja

Postani član organizacije!

Neorganizirani: Ker dnevno predolgo delam, sem postal bolan. Potem sem dobil delo za nizko plačo, pa sem bil vsled neklih sporov odpuščen. Ker nisem imel pravnega zastopstva, sem sedaj zopet brezposeln.

Organizirani: Dragi sodrug, baš v tem pogledu ti morejo strokovna organizacija in njene ustanove nuditi pomoč in te ščititi pred izkoriščanjem ter podpirati v stiski.

Postani član svoje strokovne organizacije.

Zavedni železničarji znajo najti pravo pot v organizacijo! Železničarji! Vsi na delo, da se uniči indiferentnost vaših še neorganiziranih sodelavcev. Za vse je mesta v organizaciji, ki se bore za zboljšanje svojega položaja. Organizirani železničar! Tvoja dolžnost je, da neorganiziranega sotrpina še ta mesec prepričaš o potrebi organizacije in ga organiziraš!

dela. In čim močnejša je organizacija delavstva, tembolj energična je roka Mednarodnega urada dela. Njega ravnatelj s. Thomas, ki je bil v marcu v Beogradu, je po radiu povedal vsemu jugoslovanskemu proletariatu in vsem, da so strokovne organizacije moč, s katero Mednarodni urad dela izvojuje za to ali ono državo te ali one konvencije in zakone, te ali one ugodnosti in zboljšanja.

Samo od sebe ne pride nič; če je Bog, kakor uče, ustvaril človeka iz ilovice in ne iz nič, zato tudi ne more delavstvu nekdo, najmanj pa to delodajalci, dati nekaj, ako oni tega ne zahtevajo in se za tisto ne bore.

Neorganizirana borba pa, to veste, ni borba.

Poleg tega pomena, ki ga imajo strokovne organizacije v internacionalnem smislu, imajo one pomen v lokalnem ali, da se tako izrazimo, v državnem smislu.

Sedaj n. pr. gre za socialno zakonodajo, ki jo hočejo revidirati. Strokovne organizacije so stopile na plan po celi državi in branijo to socialno zakonodajo, da se ne sme poslabšati. Bili so mnogi shodi, ankete, vložili so se predlogi in načrti, kakšna mora biti socialna zakonodaja. Te predloge in te načrte ni naredila nekakšna zelena miza, nego jih je povedalo delavstvo na shodih in anketah.

Ali: vzemimo krizo v rudarskih revirjih, ko je bogata TPD ustavila delo in se prepira z ministrstvom, ki hoče nižje cene premogu. Rudarji, če bi organizirano ne nastopili in če bi organizacije ne stopile v akcijo, bi trpeli še dalje in gladovali. Le odločen nastop organizacije je dosegel, da se je delo zopet začelo, čeprav

še ni TPD z ministrstvom prišla do sporazuma.

Še lažje nam bo razumeti, če pogledamo sami sebe. Mi železničarji potrebujemo Ujedinjeni Savez Železničarjev Jugoslavije in bi brez njega bili kakor ovce brez pastirja, prepuščene volkovom in medvedom. Osemurnik stoji v pragmatiki. Na papirju se ga drži uprava, v resnici pa ni o osemurniku sluha. Vendar potem organizacije pogosto dosežemo, da se nam čezurno delo mora plačati in da se mora osemurnik spoštovati. Ker pa niso vsi organizirani, zato nima naše delo celotnega uspeha, nego samo neke vrste četrtinski uspeh. Neorganizirani so tisti, ki so proti uspehom naše organizacije in ki lomijo moč organizacije. Ker uprava železnice reče: Od 70.000 je zadovoljnih 60.000, Torej velika večina. Kaj boste razsajali vi, ki vas ni mnogo.

Dober zakon o drž. prom. osebju bi imeli že davno, če bi bila organizacija močna vsaj za polovico. Delavski pravilnik bi veljal že davno in dober delavski pravilnik, če bi Ujedinjeni Savez Železničarjev štel vsaj polovico železničarjev-delavcev v svoji vrsti.

Starostno zavarovanje in bolniška blagajna bi delovala že v prid nas sotrpinov, če bi vsi sotrpini hoteli razumeti, da je izboljšanje lastnega položaja v rokah delavcev samih, t. j. v organiziranosti delavcev.

Če vzamemo pomen in važnost organizacije po kategorijah, deluje organizirana skupina kretnikov in premikačev, vlakospremnega osebja, postajnega in prožnega osebja, delavnic in kurilnic vedno z uspehom. Če pa poedinci hodijo intervenirati, če se dva ali trije zberejo, da gredo kaj prosit, se to vedno godi v škodo ostalih, oziroma je to dostikrat brez-

uspešno delo. Ker tudi tu, kakor povsod, je vprašanje: Kdo ste? Koliko vas je? Kakšni ste?

Vprašanje službene obleke, izplačila diferenc, difference delavcem itd., bi že bilo vse davno rešeno, če bi organizacija štela vsaj polovico od 70.000 mož-železničarjev. Ker takrat bi gospodje rekli: Postavili so se! Moramo dati!

A sedaj? Organizacija je dossegla, da se bo to in ono dalo. Moč njena pa še ni tako močna, da bi to obljubo izsilila. Ker gospodje govorijo: Saj so drugi in velika večina proti. Zakaj bi dajali samo na zahtevo nekaterih, ko pa večina noče. Ker — tega sicer ne povedo glasno, ali mislijo si — če bi vsi hoteli, bi bili organizirani in bi lahko dosegli.

To so dejstva, ki so resnična. Le poglobite se v to resnico in mislite.

Organizacija je važna tudi za poedinca. Ako se mu zgodi krivica, kam naj gre? K organizaciji. Ako česa ne ve. Kam naj gre? K organizaciji. To se dogaja dnevno in Ujedinjeni Savez Železničarjev dela in dosega uspehe. To ve vsak član, a nečlan naj povpraša prvega člana USŽ in bo zvedel.

Če se zgodi smrten slučaj, če se zgodi nesreča, stoji USŽ vedno svojem članu na strani.

Podpora mu daje v slučaju bolezni in nezgode. V slučaju smrti izplača posmrtnino.

Pravovarstvo mu da, ko ima opraviti s sodiščem ali disciplinsko.

To niso nepotrebne in malenkostne stvari. Iz poročil v »Ujedinjenem Železničarju« vidite večkrat priobčeno, koliko je dal in kako daje svojemu članu.

Iz tega vsega vidite, kako je organizacija potrebna in važna. Iz tega vsega razvidite, da bi ona lahko zadovoljila vse, ako bi bili vsi organizirani.

Zato, sotrpini, člani USŽ, zaslužite rokave še bolj in agitirajte in pridobivajte člane. Naj bo organizirano vse in naše stanje se bo zboljšalo.

Majska akcija za Cankarjevo družbo.

Praznovanje prvega maja je tudi letos dovoljeno na način kakor lani. Ustavitev dela po obratih ta dan ni prepovedana, javne manifestacije pa niso dovoljene. Prav zaradi tega se pa nudi delavstvu, delavskim zaupnikom in prijateljem delavske kulture, da ta dan prav posebno posvetijo nabiranju članov Cankarjeve družbe.

Cankarjeva družba je delo organizacijskih zaupnikov, Cankarjeva družba je sad njih napornega dela in mora postati njih ponos. Čim več članov, tem več lepe vzgojne književnosti med delavstvom in narodom, tem večji bodo tudi uspehi organizacij, ker duh organizacije, moč organizacije, sloni na temeljiti izobrazbi.

Vsak delavec, vsak zaupnik in prijatelj dobre, lepe književnosti naj stori nekaj prvega maja za Cankarjevo družbo. Družba daje vsako leto poleg bogato ilustriranega koledarja še tri knjige za majhen znesek 20 dinarjev.

Obljubili in zavezali smo se lani, da se mora število članov leta 1930 podvojiti. Ali bomo to tudi izvedli?

Možnost je; porabimo prvi maj in naslednje dni v ta namen.

Kjer ne bi bilo zaupnika, naj se člani priglase naravnost na Cankarjevo družbo v Ljubljani, palača Delavske zbornice.

Proslava prvega maja.

Strokovna komisija je radi praznovanja Prvega maja dobila od Uprave policije v Ljubljani sledeči odlok:

Pov. br. 1018/1. Ljubljana, dne 23. 4. 1930.

Strokovni komisiji v Ljubljani
v roke t. č. predsednika g. Jernejčiča Frana
v Ljubljani.

Z ozirom na to, da so vse politične stranke razpuščene in njihovo delovanje ustavljeno ter da so vse politične manifestacije prepovedane, je tudi vsakršna proslava prvega maja kot politična manifestacija zabranjena.

Posebno se opozarja, da se v proslavo prvega majnika ne smejo vršiti nikakršni manifestacijski sprevodi, obhodi, zborovanja, zabave in koncerti z govori ali brez govorov. Istotako je prepovedano razširjanje prvomajskih letakov ali kakršnihkoli posebnih prvomajskih spisov.

To se daje naslovu na znanje in ravnanje.

Žig:

Uprava policije v Ljubljani.

Upravnik policije:

Podpis nečitljiv.

Sporočamo ta odlok v vednost vsem podružnicam.

Avstrijsko delavstvo v borbi proti izjemnemu zakonu.

Svobodne strokovne organizacije proti podjetniškemu terorju.

Meščanski svet in avstrijska vlada sta menila, da je prišel trenutek, ko je mogoča uspešna borba proti delavstvu, ki je oslabiljeno po nezaposlenosti in kupni moči. S tem se pridružijo za delavstvo težkim gospodarskim bojem še politični. Nastopila je politika sovraštva in jeze na organizirano delavstvo. Delavstvo so hoteli z izjemnim zakonom spraviti ob vse pridobitve in razentega sankcionirati zniževanje mezd pod pretvezo, da se mora vsakemu delavcu omogočiti delo, naj bo kakršnega koli mišljenja. Uničiti so hoteli pridobitve strokovnih organizacij in sicer s pomočjo indiferentnih sebičnežev, kršiteljev solidarnosti in s pospeševanjem izdajalstva med delavci.

V svobodnih strokovnih organizacijah organizirani delavci zahtevajo od svojih tovarišev v delavnici solidarnost in da prispevajo k stroškom za obrambo kolektivne pogodbe, katere dobrote tudi uživajo, in da so solidarni pri obrambi delavskega življenjskega položaja. Toda podjetniki vedo žal mnogo bolje, kakor marsikateri delavec, da so strokovne organizacije prava sila v obrambi delavskih interesov in najboljše orožje v gospodarskem boju ter da bi bili delavci brez organizacij ne le brezpravni, marveč popolnoma izročeni pohotnosti podjetnikov in njih neomejenemu izkoriščanju. Zato je potreben boj proti strokovnim organizacijam.

Ta zakon za zniževanje mezd in plač, za poslabšanje življenjskega položaja delavstva bi pa obenem izpodkopaval kulturni dvig delavstva.

Če bi bili, kakor je tako lepo zapisano, vsi ljudje pred zakonom enaki, potem bi morali že zdavnaj napraviti antiteroristični zakon proti prisilnim organizacijam kartelov, apotekarskim in drugim podobnim meščanskim združenjem.

Potreben je torej predvsem protiteroristični zakon proti podjetnikom.

Državna konferenca svobodnih strokovnih organizacij v Avstriji je zbrala bogat material o terorju, ki ga izvajajo podjetniki, gospodarsko močni, proti gospodarsko slabim, proti delavcem.

Grozovite obtožbe so bile, ki so bile navajane v parlamentu in vsak posamezni govornik je podprl svoje obtožbe z dokazi. Tako je na primer teror alpinske heimwehrske družbe tako velik,

da je ta družba že samo, ko je prejela pismo od organizacije, takoj in brezpogojno odpustila vse prizadete delavce in nameščence.

V salzburskih lesnih obratih so že ponovno skušali delavci voliti obratne svete po zakonu, ki je že enajst let v veljavi. Podjetniki izjavljajo, da ne trpe obratnih svetov in vsak kandidat za obratni svet je takoj odpušen.

In kako je v državnih obratih? Tam povedo delavcem neženirano: »Saj veste, da je vlada krščanskosocialna, veste, kakšnega mnenja je, torej, če vam je služba pri srcu, potem vam priporočamo, da izstopite iz svobodne organizacije in vstopite v krščanskosocialno.«

Delegat Huppert je na konferenci podjetnike prav dobro označil, ko je rekel: Izjavljam javno — in hočem to pred vsakršnim forumom dokazati, da so

avstrijski podjetniki nesposobni voditi obrate.

Glavna zveza industrijcev je nesreča Avstrije in nesreča avstrijske industrije.

Toda to je povsod tako. Gospodje se malo brigajo za gospodarstvo, zato pa širijo in netijo sovraštvo do delavcev. Na obubožanju in izstradanju delavcev mislijo, da bodo gospodarstvo zgradili. In ne le v industriji, tudi v kmetijstvu, na veleposestvih se vrši isti sistem preganjanja delavskih zaupnikov.

Strokovna konferenca v Avstriji je sklenila braniti svoje postojanke in izrekla najodločnejši protest proti temu, da bi se

izdajalcem delavstva dajalo zakonito varstvo.

Strokovne organizacije so vedno odklanjale vsakršno usiljevanje prepričanja, ker so o svojem pravem stališču uverjene.

Zastopale so vedno, kakor je to pravica vsakega državljana v državi, enotnost in sklenjenost v obratu, ker je le to način, da se delavstvo ubrani pred prevelikim izkoriščanjem in poslabšanjem mezd in delovnih razmer.

Namen podjetnikov je bil, poslabšati tudi socialno zakonodajo in odpravi osemurnega delavnika. Tega pa organizirano delavstvo ni dopustilo ter je doseglo, da so se iz izjemnega zakona črtale za delavstvo slabe določbe ter je dokazalo, da avstrijsko organizirano delavstvo zna braniti svoje pravice.

Neorganiziranim!

Kdo je najbolj radoveden

ako je bila deputacija v Beogradu ali se sestavlja novi zakon, pravilnik, uredba?

Vsi, ki organizacije nočejo poznati.

Kdo zna največ in najbolj lažljivo kritizirati organizacije?

Tisti, ki ni organiziran, a rad uživa uspehe organiziranih.

Kdo kaže najbolj stisnjene pesti, ko ga nikdo ne vidi in je najbolj bojevit, ko sedi pri alkoholcu?

Tisti, ki mu je organizacija deveta briga.

Kdo prosjači na najbolj ponižen način, ako se mu kaj pripeti?

Tisti, ki organizacije preje ni hotel poznati, a sedaj beži k organizaciji in zahteva, naj mu pomaga in se bo potem organiziral.

Kdo največ škoduje železničarjem?

Tisti, ki je neorganiziran in slabi delavsko fronto ter noče tvegati niti svojih moči niti denarja v obliki članarine, da bi podkrepil delavske zahteve.

Na koga se vedno radi sklicujejo delodajalci?

Na neorganizirane, češ, da je delavstvo po večini zadovoljno, samo nekaj sitnežev je nezadovoljnih.

Zato je potreba in dolžnost vsakega organiziranega, da neorganizirane pripelje v organizacijo.

Internacionalna železničarska konferenca v Madridu.

Te dni (od 28. aprila do 3. maja 1930) zboruje v Madridu mednarodna železničarska konferenca, na kateri sodelujejo delegatje vseh večjih železničarskih organizacij — priključenih I. T. F. — iz različnih držav Evrope, Amerike in Avstralije.

Dnevni red konference je:

1. Otvoritev konference po Gomez Trifon, tajniku španske železničarske organizacije.

2. Sporočila, volitev predsedstva.

3. Referat s. Lambert — Belgija — o sodelovanju osebja pri zboljševanju obrata in sodelužba osebja na dobičku.

4. Referat s. Bidegaray — Francija — o splošni varnosti na železnica.

5. Referat s. Bratschi — Švica — o vprašanju avtomobilske konkurence.

6. Referat s. Scheffel — Nemčija — o izobraževanju osebja.

7. Referat s. Walkden — Anglija — o racionalizaciji na železnicah s posebnim upoštevanjem posledic racionalizacije za uradništvo.

8. Referat s. Nathaus (I. T. F.) o mednarodnem pravu soodločevanja.

Poleg tega bo s. Koenig — podpredsednik upravnega sveta avstrijskih železnic v posebni seji poročal o svojih izkušnjah kot zastopnik osebja v upravnem svetu, nakar bodo podali svoja poročila še ostali sodruzi iz drugih držav, ki so upravni svetniki, kot zastopniki osebja.

Občni zbor nabavljalne zadruga

ki se je vršil v Ljubljani dne 13. aprila 1930, se je izvršil strogo »po programu«, ki so ga pripravili prireditelji.

Da se ugoti onim članom, ki sicer niso z vsem zadovoljni, pa so vendar člani vladajoče organizacije, se je tu in tam dopustilo ostrejšo debato, medklice, nekoliko kritike, da odvezlo se je celo posameznim besedo; ko pa je prišlo do glasovanja, je glasovalni aparat storil svojo dolžnost. Bilo je dosti hvale o lepem uspehu, milijonskem dobičku, brnjenja visokih cen z »izredno kvaliteto« blaga in namigavanj, da bo v bodoče, tudi kar se tiče konkurence napram privatni trgovini, boljše!

Vsi samostojni predlogi so bili že pred občnim zborom od upravnega odbora zavrnjeni in delegati so bili z odgovori upravnega odbora, ki jih je ta razposlal že pred občnim zborom na stavljen samostojne predloge, zadovoljni in so se jim odrekli. Predlog poedinih delegatov, da naj se samostojni predlogi obravnavajo pred »razdelitvijo dobička«, da se za izvedbo predlogov zasigura potreben kredit, je bil seveda od večine odklonjen in s tem tudi vsi samostojni predlogi, stavljeni iz dnevnega reda. Vso »demokracijo« pa je vodstvo zadruga pokazalo s tem, da predlogov sploh ni objavilo v listu. Pri razpravi je g. predsednik pokazal strogo »objektivnost« s tem, da so eni govorniki smeli govoriti v debati točno 5 minut in jim je že kazal uro, drugi (na pr. Deržič) po 15 minut, pa se je predsedniku med tem ura ustavila?! Enako je n. pr. posameznim delegatom, ki so se kasneje prijavili, vsilil besedo pred drugimi (Terškan-Deržič), da je tako po debati, zlasti, če je bila razburljiva, in kritikujoča, nazadnje gotova osebnost vse lepo uglasila in delegate pripravila na glasovanje. Skratka, občni zbor nabavljalne zadruga je pokazal, da je bila pretežna večina delegatov »zelo disciplinirana« in se je držala programa ter zaslužijo zato aranžerji vso pohvalo.

Sedaj pa par pojasnil:

Gotovi delegati, ki niso hoteli poznati »discipline«, so stavlili neljuba vprašanja, na katere so gospodje iz vodstva zelo težko odgovarjali, tako n. pr.:

1. Kako da so plače uslužbencev znesle letno Din 1.782.000.— pri sedanjih 96 uslužbencih, katerih del je bil šele tekom leta sprejet in ne prejema več plače kot po Din 1000.— do Din 1600.— mesečno?

G. predsednik je na to povedal, da so tu vnesene tudi nagrade gg. upravnim in nadzornim odbornikom, ki so za »dragoceno čezurno delo teh strokovnjakov« itak zelo nizke in so znesle letno sledeče vsote:

G. Čerček kot predsednik in aktivni činovnik na direkciji je dobil letno nagrado Din 24.000.—.

G. Škerjanc, upokojeni progovni mojster, je za vodenje blaginjskih poslov prejel letno tudi Din 24.000.—.

G. Negro, aktivni žel. uradnik, je za tajnikovanje prejel letno Din 24.000.—.

G. Zemlja, postajenačelnik v Ljubljani gl. kol., je kot podpredsednik dobil nagrado letno Din 19.000.—.

Poleg tega je še okoli 10 raznih odbornikov, ki so vršili »čezurna dela« v zadrugi in ki so prejeli letno vsak po Din 10.000 do Din 12.000 nagrade!

Seveda so bili vsi delegati, ko so slišali te lepe številke, zelo vzradoščeni, zlasti tisti, ki imajo doma izsolane otroke, s položeno maturo, trgovsko šolo, pa vsled pomanjkanja prostih mest ne morejo dobiti službe! Kako bi pač gospodje v upravnem in nadzornem odboru nabavljalne zadruga mogli živeti le od ene plače! Žalostno spričevalo za delegate je, da niso osvojili samostojnega predloga, da se smatraj odborniško mesto v zadrugi za častno! Upamo, da bodo delegatje te številke povedali doma članstvu in da jih bo to primerno pohvalilo za »disciplinirano glasovanje«.

2. Drugo vprašanje je bilo: Kdo je dobil Din 33.000.—, ki so izkazani kot nagrade tujim osebam?

Tu je gospod predsednik pojasnil, da je ta znesek dobilo skladiščno osebje v Ljubljani glavni in gor. kol. ter v Mariboru. Čestitamo z drugimi, da se je enkrat spomnila onega osebja, ki mora za zadrugo na postaji dosti delati in da je dala zato nagrado Din 33.000.—. Upamo, da je vse skladiščno osebje, zlasti pa delavci, to nagrado prejelo, če pa je še niso, naj jo reklamirajo pri g. skladiščnemu načelniku.

Debata, ki so jo sprožili »nedisciplinirani člani«, odnosno oni, »ki niso te kaste, kot so voditelji zadruga« (kakor se je izrazil g. Tumpej), je imela letos vsaj mal uspeh in to je, da so letos delegati odbili posebno bilančno nagrado upravnemu in nadzornemu odboru ter tako prihranili zadrugi preko Din 70.000.—. (Seveda so se nekateri kislili držali, ker 70.000.— Din, razdeljenih recimo na 15 delov, da znesek Din 5000.—, ki bi se lepo prilegel za velikonočne potice in šunko.) Lansko leto je upravni in nadzorni odbor poleg rednih dvojnih mesečnih plač prejel za veliko noč še 3% nagrado od dobička v letu 1928, odnosno Din 69.765, vse osebje, okrog 80 po številu, pa je za letoletno garanje, ko prejema mesečno le eno plačo, prejelo tudi enak znesek. Pa recite, da ni v zadrugi res najlepše enakopravnosti.

PRVI MAJ

Vam bodi vsem dan, ko pokažete svojo voljo in postanete član Cankarjeve družbe in pridobite še druge.

Sledeče predloge pa so gospodje delegati kratkoma odklonili, v kolikor jih je odbor sploh dal na glasovanje:

Pravila naj se spremenijo v toliko, da naj se volijo delegati vsako leto po proporcionalnem sistemu in naj se glasovnice za volitev delegatov pošljejo vsakemu članu na dom v Zadrugarju, kakor je bilo to vpeljano preje in je bilo najceneje ter so člani res lahko brez vsakega pritiska izvrševali svojo volilno pravico.

Dobrodelni fond naj se uporablja v prvi vrsti za podpiranje članov, ki so zašli vsled obolenja, dolgotrajnih bolezni ali drugih nezgod brez lastne krivde v stisko in bedo. Delavci, ki so člani Nabavljalne zadruga in padejo v nesrečo, da so po več mesecev bolni in se morajo zdraviti v bolnici, dobe le malo hranarino (tako na pr. progovni delavec, ki ima urno plačo Din 4 in veččlansko družino, dobi le okoli Din 300, s katerimi ne more družina živeti). Nabavljalna zadruga pa jim še ustavi kredit. Zato predlagamo, da se v prvi vrsti takim delavcem, ki so nad 1 mesec bolni, da na podlagi prošnje primerna podpora.

V zadrugi naj se napravi red s tem, da se odstrani iz službe vse omožene ženske pisarniške moči in na njih mesta naj se sprejme brezposelne hčerke odnosno sinove članov. Vse pisarniške osebe naj bo napram članstvu vlnudno in taktno in naj se zaveda, da so uslužbenci zadruga, ne pa njeni lastniki.

Zadruga izkazuje vsako leto velikanke dobičke, pri cenah blaga pa niti najmanj ne konkurira s privatnimi trgovci ter večkrat prodaja blago dražje. Ugodnosti pri vožnji in razpošiljanju blaga se morajo na vsak način vkalkulirati v cene in občni

zbor skleni, da je dolžnost vodstva zadruga, da konkurira s privatno trgovino in cene blaga zniža, odnosno primerno povzrača.

Volitve v Nabavljarno zadrugo naj bodo tajne in naj se vrše na pr. na način kot volitve v bolniško blagajno.

Čemu pač treba »dobrodelni fond«, saj imajo gospodje v upravnem in nadzornem odboru zadosti plače, delavec pa, če je član, dobi za kupljeno blago itak 5% povračilo — če pa je dalje časa bolan — za to ni kriva zadruga — se mu pač lahko ustavi kredit, dokler ne plača dolga. Zakaj »proporcionalne volitve«, ko pa potem ne bi bilo več »kaste« in enotnosti v vodstvu ter določanju honorarjev.

Glede konkurence pa je zgrabil za kopje sam g. dr. Kavčič iz Beograda, češ, da naše cene ne smejo biti nižje od cen v privatni trgovini, ker bi potem člani v zadrugi nakupovali — in potem drugam prodajali!

Občni zbor Nabavljalne zadruga bo zopet lepemu številu članstva odprl oči in ušesa, da bo začelo z lastnimi očmi gledati in da bo porabilo prvo priliko pri prihodnjih volitvah leta 1932, da izžene iz zadruga »kaste« ter da prevzame zadrugo v svoje roke.

Delavci, pozor!

ALI VESTE KJE JE „PRI LEONU“? V KOLODVORSKI ULICI

Tam se točijo pristna prvovrstna štajerska in dolenska vina vseh vrst, dobe se vsako uro topla in mizna jedila. Vse po solidnih cenah. **Odprto že zjutraj ob štirihih.** — Za mnogobrojen obisk se priporočata

Leo in Fani Pogačnik.

STROKOVNI VESTNIK.

Delavci na sistemiziranih mestih — pozor!

Direkcija je sedaj izpremenila prakso glede polaganja strokovnih izpitov v toliko, da se ti ne bodo več polagali šele po nastavitvi v teku treh let, marveč takoj, čim se bo delavca dodelilo na sistemizirano mesto, odnosno se bo delavec lahko še preje prijavil za izpit in bo po položenem izpitu prišel v evidenco za prosta sistemizirana mesta, ki se bodo v bodoče zasedala po vrstnem redu z onimi, ki že imajo izpite. Vsi oni, ki so že danes na sistemiziranih mestih, pa morajo izpit položiti tekom enega leta.

Okrožnica direkcije se glasi:

»Z naredbo št. 69 v »Službenem listu« št. 30 z dne 27. julija 1929 se je naročilo vsem postajam, naj že pri sprejemu delavcev skrbijo, da bo naraščaj nižjih uslužbencev tudi glede osnovne šolske izobrazbe in potrebne inteligence popolnoma ustrežal službenim potrebam ter da naj se na sistemiziranih mestih uporabijo le sposobni delavci.

Pri strokovnih izpitih, ki so se vršili po postavitvi v pripravljalo skupino, se je ponovno ugotovilo, da se kljub naredbi uporabljajo na teh mestih še vedno delavci s tako pomanjkljivo šolsko izobrazbo in tako malo inteligenco, da očitno nikoli ne bodo sposobni, napraviti strokovni izpit z dobrim uspehom in uspešno vršiti poverjeno službo.

Da železniška uprava zanesljivo dobi za službo primeren in sposoben naraščaj, je zato potrebno, da se že pred postavitvijo v pripravljalo skupino ugotovi sposobnost delavcev, ki se uporabljajo na sistemiziranih mestih. To se bo doseglo z uporabo določbe čl. 28 »Pravilnika o polaganju strokov. izpitov«, ki dopušča, da smejo polagati izpite tudi delavci, v kolikor imajo kvalifikacijo za določeno kategorijo.

Zato se strokovni izpiti za stalnost ne bodo vršili več, kot dosedaj, šele v roku treh let po postavitvi v pripravljalo skupino, marveč pred ali pa takoj po uporabi delavca na sistemiziranem mestu. Če bo izpraševalna komisija pri strokovnem izpitu ugotovila, da delavec nima potrebnih sposobnosti, se bo izmenjal z drugim, sposobnejšim delavcem.

Delavci, ki imajo potrebno kvalifikacijo, smejo polagati strokovni izpit pred namestitvijo na sistemizirano mesto. Na izpraznjena sistemizirana mesta morajo edinece nameščati načeloma v prvi vrsti tiste delavce, ki že imajo potrebni strokovni izpit in sicer kronološko po dnevu položene izpita. Šele, ako takih ni, se smejo namestiti šele delavci brez izpita, ki pa morajo napraviti izpit za svojo stroko po namestitvi na sistemizirano mesto in sicer najkasneje v roku, ki ga določa »Pravilnik za polaganje strokovnih izpitov«.

V pripravljalo skupino se bodo odslej postavljali prvenstveno oni delavci, ki bodo že imeli strokovni izpit.

O tej naredbi naj se dokazno obvestijo vsi delavci, če so na sistemiziranem mestu ali ne, in pozovejo, da naj se pripravljajo na strokovni izpit. Pri večjih edinicah naj se ustanovijo za nje pripravljalni tečaji, kot določa ta naredba št. 45 v Službenem listu št. 17/18 z dne 4. 5. 1929. Delavci, ki so sedaj še na sistemiziranih mestih, morajo napraviti strokovni izpit v enem letu po objavi te naredbe, sicer se bodo nadomestili z drugimi delavci, ki bodo v tem času položili izpit z dobrim uspehom.

Da pa doseže odredba takoj svoj namen in da dobi železniška uprava v pripravljalo skupino že to leto le dejansko sposobne moči, naj šefi edinic takoj predložijo po šefih sabračajne službe odseku II/1 pismo izjavo, če so delavci, katere uporabljajo na sistemiziranih mestih, sposobni, da bodo v tem letu z dobrim uspehom položili izpit ali ne, ter če so marljivi in vestni. Za nepristranske in vestne podatke v teh izjavah so odgovorni šefi edinic osebno.

Ker se mora uslužbenec, ki po postavitvi v pripravljalo skupino ne napravi strokovnega izpita, po zakonu o državnem prometnem osebnju odpustiti iz službe, ni ta odredba le v prid upravi, marveč tudi uslužbenec samim.

Nastavljeni, ki ste bili med vojsko pri vojakihi, pozor!

Z ozirom na določbe člena 123 zakona 4. odstavek, ki pravi, da se onim, ki so bili za časa vojske kot državni uslužbenci, pri vojakihi, ta

čas računa za penzijo enako kot se računa aktivnim oficirjem, odnosno podoficirjem za čas vojske (torej eno leto za dve), pozivamo one sodruge, ki so bili že preje na državni železnici, pa so bili do leta 1914 ali pred koncem vojske nastavljeni in so kot nastavljeni šli k vojakom, da nam pošljejo svoje podatke, da ukrenemo potrebno radi uračunanja dotičnih let za penzijo.

Naše intervencije.

Za vlakospremno osebo:

a) Radi dodelitve posameznih vlakov domicilnim postajam.
b) Radi dostave prtljavnika k vlakom 611-512, 527-614, 660-667.

Za postajne delavce Lesce: Radi prenaporne službe in zopetne uvedbe osemurnega delavnika zlasti z ozirom na predstoječo sezono.

Za delavce: Zaposili smo centralni sekretariat delavskih zbornic v Beogradu, da potom posebne deputacije urgira pri finančnem ministru o dobritev naknadnega kredita za izplačilo diferenc delavstvu.

OGLEJTE SI

bogato zalogo vseh vrst kuhinjske posode, razne svetiljke za železničarje in še drugo v to svrhu spadajoče blago, pri

Stanko Florjančič
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35
Točna in solidna postrežba!

Dopisna šola za Esperanto.

Slovnica: Datum in čas (na vprašanje kedaj?) izražamo v Esperantu vedno s četrtim sklonom (akuzativo) na pr.: v prvem stavku *dektrian de Majo* (13. maja), ter v drugem *dudekduan de Julio* (22. julija).

Dudektria leciono. Triindvajseta naloga. Numerirajte stavke od 1 do 7. Prevod glasi:

1. Koliko časa? 2. Rabim eno uro. 3. Koliko je ura? 4. Polovica po četrti (slovenski rečemo: pol petih, ali pa štiri in pol). 5. Ob kateri uri (obkorej)? 6. Točno ob 4.30. 7. Minuta. Sekunda.

Slovnica: Vsak predlog ima svoj stalni določeni pomen, razen splošnega predloga je (vidi stavke 5 in 6), ki nam služi tedaj, kadar nam ni jasno, kateri predlog naj rabimo; zato se ga poslužujemo le, kadar je treba n. pr.: *Li venos je la deka*. On bo prišel ob desetih. *Li tenis min je la mano*. On me je držal za roko itd. **Dudekvara leciono.** Štiriindvajseta naloga.

Prevod petih stavkov glasi:

1. Začnimo! Hitimo! 2. Ne gledajte ga! (gi more biti vse razen moškega in ženskega bitja). 3. Jaz hočem, da rečete. 4. On želi, da poznate. 5. On bo njega poklical, da bi skoro prišel.

Slovnica: Ponovimo:

1. Sedanji čas (estanta tempo) se končuje na -as. *Mi laboras* jaz delam.
2. Pretekli čas (estinta tempo) se končuje na -is. *Li laboris* on je delal.
3. Prihodnji čas (estonta tempo) se končuje na -os. *Si laboros* ona bo delala.

4. Velelni in želelni naklon tvorimo s končnico -u. Na primer: *Laboru!* Delaj! *mi laboru!* naj delam! *ŝi laboru!* (ona) naj dela! *ni laboru!* delajmo! *ili laboru!* naj delajo! *ni esperu!* upajmo! *venu al ni!* pridite k nam! *estu sana kaj feliĉa!* bodi zdrav in srečen! itd.

RESTAVRACIJA

«SLON» LJUBLJANA

Prvovrstna kuhinja, izborna vina. Točna postrežba. Solidne cene. — Se priporoča

KLASEK & ROTH
RESTAVRATERJA

Stavbeni in mizarski les
za hiše, ograje itd. dobijo
železničarji najceneje pri

Srečko Kobi
LJUBLJANA
IZANSKA CESTA ŠT. 22

Dostava po želji na stavbišče ali kolodvor.

IVAN JAVORNIK
mesar in prekajevalec
Izdolovanje vsakovrstnih mesnih izdelkov ter pristnih

Ljubljana
Domobrnska cesta 7
Stojnica: Šolski drevored poleg Zmajevega mostu. Telefon 3157

To je prava Kolinska cikorija!

V drugi osebi jednine in množine se izpušča zaimsek (vi); le kadar je na njem poseben poudarek, moramo zaimsek postaviti. Nr. pr.: *Vi demandu kaj mi respondos!* Vi vprašajte in jaz bom odgovoril!

5. Pogojni naklon (kondicionalo) znači nameravano dejanje ali stanje, ki bi se moglo dogoditi, ako so za to dani pogoji. V pogojniku ima glagol končnico -us n. pr. *mi estus feliĉa*, bil bi srečen; *ŝi dirus la veron*, ona bi rekla resnico (ampak radi tega ali pa onega to noče) itd. **Dudekvina leciono.** Petindvajseta naloga. (-ano).

V oklepaju vidimo priponko -ano. Ona znači *člana, prebivalca, pristaša: klub-ano* član kluba, *Ljublan-ano* Ljubljančan, *kristano* kristjan, *urb-ano* meščan itd.

(Nadaljevanje sledi.)

Dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani, priporoča pri zaprtju in drugih težkočah želodca svojo preizkušeno

želodčno tinkturo

Splošna delavska gospodarska zadruga »Železničarski dom« v Ljubljani vabi vse člane zadruga na IX. redni občni zbor, ki se vrši dne 15. VI. 1930 ob 8. uri v Delavskem domu v Ljubljani. Dnevni red običajen. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zahvala. Prav iskreno se zahvaljujem Savezu železničarjev in vsem, ki so mi v bedi, ki me je zadela s smrtno nezgodo mojega moža, priskočili z denarnimi prispevki (Din 743.—) na pomoč. — Ljubljana, 7. IV. 1930. — Marija Jarc.

Zahvala. Podpisani Samec Ivan, sklad. delavec, Ljubljana gl. kol., se prirčno zahvaljujem organizaciji in vsem onim, ki so mi v moji dolgoletni bolezni priskočili z izdatno podporo (Din 1019.—) na pomoč. — Samec Ivan.

Zahvala. Prav iskreno se zahvaljujem organizaciji za posmrtnino, katero sem prejela po mojem umrlem možu. — Justina Lihteneker, vdova, Šmartno ob Paki.

Zahvala. Podpisani se iskreno zahvaljujem USZJ podr. Zalog za sprejeto podporo, katero sem sprejel v moji dolgotrajni bolezni. Zato vam ključem: Železničarji, vsi v organizacijo Ujedinjenega Saveza Železničarjev Jugoslavije! — Mihael Zupančič, progovni delavec, Kresnice.

Prednaznanilo. Savez železničarjev Jugoslavije, podružnica Maribor, skupina I., priredi v nedeljo 6. julija t. l. poletno veselico. Vsa bratska društva in strokovne organizacije se naprošajo, da tega dne ne prireajo svojih veselice.

PRECIZNE URE

Schaffhausen, Omega, Doxa itd. dobite najceneje pri urarju **L. VILHAR, LJUBLJANA** Sv. Petra cesta št. 36.

Železničarji!

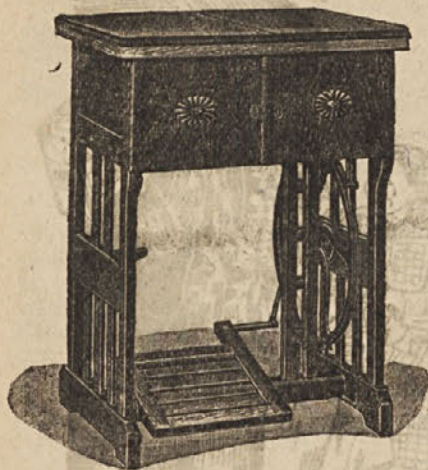
Barve, lake, firnež in drugo dobite v prvovrstni kvaliteti in najceneje le pri

„Lustra“ V. Laznik

Ljubljana, Gosposvetska cesta, poleg restavracije Novi Svet. Barve — lak — firnež.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

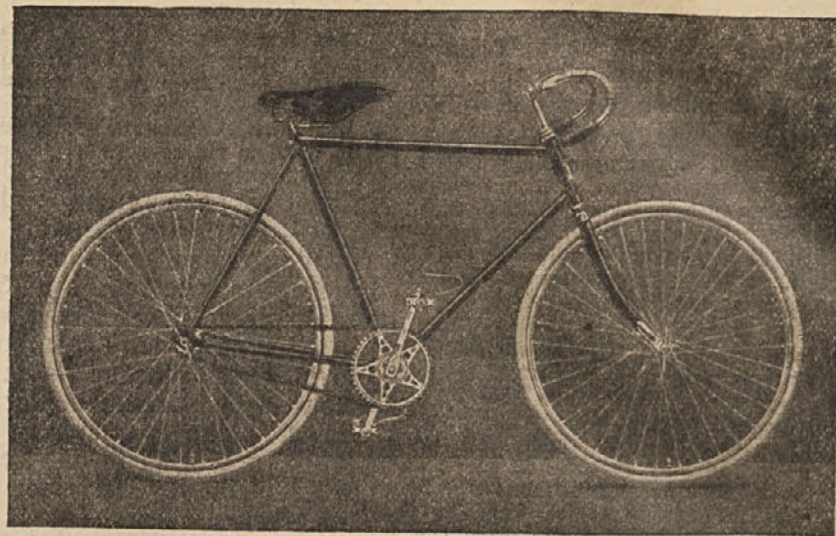
Na višku moderne tehnike

Feniks (Phönix) šivalni stroji in Anker kolesa

Dandanes je radi prevelike konkurence težko dobiti šivalni stroj ali kolo, ki bi odgovarjal vsem modernim in tehničnim zahtevam. Marsikateri kupec, bodisi industrijalec ali obrtnik, ima bridke izkušnje, ker se je dal pri nakupu stroja vsled kričeče reklame in nizkih cen premotiti. Kdor se torej hoče izogniti nakupu slabega šivalnega stroja ali kolesa, naj se obrne na **prvo domačo tvrdko v Sloveniji**

Josip Kveder - Ljubljana
Kolodvorska 27 - (Skladišče na dvorišču)

ORIENT

družba z omejo, zavezo, Ljubljana

Tvornice suhih in oljnatih barv ter firme in steklarskega kleja. Velika zaloga slikarskih in pleskarskih potrebščin, študijskih in umetniških tempera ter šolskih barv. Tuši, paste, čopiči in stojala za slikarje in risarje v **največji izbiri in po najnižjih cenah.**

Prodajalna:

Dunajska c. 14, Ljubljana

Pozor železničarji!

Slike vseh vrst dobite najceneje in najsolidneje pri fotografu

Hudnik Franc
Ljubljana VII. - Celovška c. 42
Za legitimacije takoj!

Uniforme

pelerine in dežne plašče za železničarje tudi po najnižjih cenah tvrdka

Drago Schwab

Ljubljana, Dvorni trg 3
Zaloga vsakovrstnih oblek, površnikov i. t. d. Najmodernejši vzorci angleškega in češkega blaga vedno v zalogi, katero se oddaja v poljubnih množinah (na metre).

Terpentinovo milo

Gazela

pere izvrstno in ne škoduje perilu!

Tovarniška prodaja narejenih oblek znamke

„TIVAR“

po originalnih tovarniških cenah in sicer:

za fante od Din 110.—, za dečke od Din 190.—, za odrasle vsake velikosti od Din 290.—, kamgarni obleke za odrasle od Din 490.—, športne obleke od Din 350.—, suknene hlače od Din 89.— naprej, jahalne hlače, volneni struki Din 150.—, Raglani Din 600.—. Izvrstna izdelava. Cene brez konkurence!
Samoprodaja „TIVAR“ oblek **Ivan Kos, d. o. o.**
Ljubljana, Sv. Petra c. 23 in „VII. Celovška cesta 63

1.000 Din

plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic, trde kože itd. ne odstranite v treh dneh. — Kaj pravijo o Rio-Balsamu hvaležni odjemalci? Prisrčna Vam hvala za Vaš Radio-Balsam. Nisem si mogla misliti, da bi odpravila tako zastarano kurje oko brez vsake bolečine. Bil je velik kot lešnik. Še enkrat srčna hvala. Anica Perpar, Brezovica 46, p. Mokronog. — Lonček 10 Din (predplačilo), povzetje 18 Din, pošlje:

R. Cotič, Ljubljana VII
Kamniška 10a

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. 15 letna garancija. Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“

Kolesa — iz prvih tovarn. Dürkopp, Styria-Kayser, Nero.

Pletilni stroji — vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA
GOSPODARSKA CESTA ŠT. 2

Daje se tudi na obroke!
Ceniki franko in zastoj!

Komu se znoje noge?

Kdor trpi na znojenju nog, ta se zamore te neugodne bolezni v zelo kratkem času ter za vedno iznebiti, ne da bi bili potrebni za to kaki posebni izdatki in zdravila.

Vsake neugodnosti se zamoremo ubraniti z najenostavnejšimi in najnaravnnejšimi načini, ako so nam znana sredstva, ki so v to svrhu potrebna in koristna.

Angležem, Francozom, Nemcem in drugim velikim narodom je že dolgo znano, da znojenju nog odpomore posebno volna indijske opice z neftin-biljko.

Napravite samo en poskus, pa boste na svojih lastnih nogah hitro opazili velik učinek naravnega delovanja ter hitro spremembo.

Neftin-nogavice ne zaustavijo samo popolnoma tudi najjačjega znojenja nog, temveč nudijo nogi poleti v resnici prijetno svežost ter tudi noge tako utrde, da ne bodo občutile pozimi neprijetnosti mraza kot preje; v slučaju nošnje teh nogavic nas tudi v najhujši zimi ne zebe v noge ter nas iste tudi branijo pred ozeblino. En par Neftin-nogavic lahko nosimo najmanj petkrat tako dolgo kot navadne volnene nogavice, poleg tega pa imajo tudi to prednost, da so najbolj poceni in nošnja zelo prijetna.

Kadar se boste prvič namenili k nakupu nogavic, kupite vsaj za poskušnjo eden ali dva para teh Neftin-nogavic angleškega izvora, pa boste v kratkem času z radostjo konstatirali, da se Vam noge nič več ne znoje, da so se Vam živci v nogah utrdili, okrepili in osvežili, da Vam je hoja lahka, elastična ter da se ne utrudite tako hitro kadar hodite.

Neftin-nogavice nosijo angleški, francoski, nemški, avstrijski in drugi vojaki, žandarji, stražniki, financarji, železničarji, gozdarji, športarji, kakor tudi večina ostalih privatnih oseb. Vsem tem so se te nogavice silno priljubile, ker so v resnici zelo koristne.

En par moških angleških Neftin-nogavic stane Din 35.—, ženskih Din 45.—, športnih za športne hlače Din 60.—. Za poštino se plača posebej Din 5.—.

Priporočamo, da se istočasno z naročilom pošlje vnaprej tudi denar, ker s pošiljanjem po povzetu nastanejo samo nepotrebni stroški in s tem se blago samo podraži.

Vsak par se pošlje v posebni škatli z navodilom za uporabo, originalno zaviti in plombirani.

»COMMERCIA«

TRGOVAČKO PODUZEČE

OSIJEK I., VIJEČNIČKI TRG.

Edino jugoslovansko zastopstvo in skladišče Neftin-nogavic.

Prosimo, da nam pri naročilu navedete samo dolgost noge od pete do konca prstov.

Zahtevajte povsod

CHABES

Pazite na znamko

„ORIGINAL CHABES“

ki se nahaja na vsaki steklenici!

Železničarjem

se priporoča

Fran Iglič,

krojaški atelje in specialna izdelava uniform za železničarje

Ljubljana, Pražakova 10

v bližini Gospodarske poslovalnice.

Železničarji, pozor!

Priporočam se za izdelavo

uniform

za železničarje ter za CIVILNE OBLEKE. — Cene zmerni!

Oroslav SLAPAR

Ljubljana

Kette-Murnova cesta

Za spomlad in poletje

kupite najcenejše in najboljše obleke moške in deške, domačega izdelka pri

JOSIP OLUP, Stari trg 2

na vogalu. — V zalogi ima vedno na razpolago hlačevine iz angleških, čeških in domačih tovarn. — Velika izbira klobukov, čepic in domačega perila iz tovarne „Triglay“. Moje geslo je: dobro blago in nizke cene. V zalogi ima vedno tudi suknjo za železničarske uniforme.

Obenem priporoča svojo

gostilno „Pod Trančo“

kjer se točijo najboljše štajerske in doljenjske vina.

Svetujemo Vam

Puch kolesa

Najstarejša in najboljša znamka! Dobi se po ugodni ceni in tudi na obroke pri tvrdki

Ign. Vok, Ljubljana

Tavčarjeva ul. 7. - Podružnica: Novo mesto

Naj takoj javijo

svoje natančne naslove one osebe, katere žele, da jih naučimo lepo, čisto in lahko domačo obrt, pa da si s tem pridobe stalen in posebno dobičkanosen postranski zaslužek. Javijo se naj samo oni, kateri razpolagajo z vsoto najmanj Din 3650.—, da si lahko nabavijo za to potreben stroj. Pouk je brezplačen, zaslužek 10—12 Din na uro. Material za izdelavo dajemo mi. Poleg za privatna naročila more vsakdo izdelovati tudi za našo tvrdko, ker mi smo pripravljeni vsak čas v gotovem denarju prevzeti vsakršno količino izdelane robe, za kar jamčimo tudi pismeno. Za odgovor priložite znamko.

GRAUERT

TVORNIKA STROJEVA D. D.

GENERALNO ZASTUPSTVO I SKLADIŠTE

OSIJEK I.

KREŽMINA ULICA 13.